

ACC. N:R M. 12436:1-2.

Landskap: Småland Upptecknare: J. Blomén, Ålgård
Härad: Uppvidinge Berättare: upptecknaren och hans mor
Socken: Ålgård Berättarens yrke: (se inno i uppteckn.)
Uppteckningsår: 1951. Född år ..... i .....

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hedg och högtid vid glasburen i äldre tid.

2. 1-2. Lu F 77.

Se:

B. 17008. (se neg. I: 13: 22)

B. 17010 (se neg. I: 13: 24)

B. 17009. (" " I: 13: 23)

M. 12436 : 1.

Blomén

Herr Licentiat Gustafsson.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskn-
ning vid Lunds universitet

Tack för frågelistorna och det vänliga brevet. Jag har dröjt ganska länge med detta brev för att om möjligt kunna få litet mera att skriva. Emellertid vill jag denna gången nämna endast sådant, som jag själv kommer ihåg från Alsterfors glsbruk, där jag vuxit upp.

1. Till söndagen brukade man oftast skura de stora trägolven i såväl bostad som de gemensamma förstugorna. Sommartid brukade bruksmusikkåren ^{spela} vissa lörd.kvällan. En särskild paviljong var byggd för dessa konserter.
2. Söndagen arbetsfri vid småglasbruk.
3. Så vitt jag kan minnas var man allmänt angelägen om att vara bättre klädd på söndagarna.
4. Vid A. bruk fanns inte många, som regelbundet besökte kyrkan i Älg-hult./Juldagen, Trettondedagen, Långfred., Påsk- och Pingstd. undantagna./ 4:a Bönd. var man svartklädd. Det var noga med detta bland de få, som tog sig till kyrkan. Skärtorsd. och vid barnens första nattv.gång brukade de kyrksamma "gå fram".
5. Man gick eller åkte hästskjuts med någon av bönderna från närbe-lägna gårdar. Småninge m kom ju cykeln till användning också vid kyrkbesöken. Stolindeln. i kyrkan försvann i Ä. 1916.
6. Nykterhetsmöten brukade i logen av N.O.V. hållas på sönd.em.

Övriga frågor vill jag gärna tala med min mor om, och hon är sedan några veckor bortrest.

Sänder bifogade fotografier till läns.

1. Ägare och arbetare vid Hovgård 1902.
2. Fösterglasblåsare " " Början av 1900-talet.
3. Alsterfors musikkår /2 olika/.
4. Fredsdemonstration i Älg-hult 1924.
5. ~~Blomén~~ musikkår m.fl. vid Alsterfors vid sketschifet.
Älg-hult den 7 maj 1951.

Högaktningfullt

Blomén

Herr Licentiat Gustafsson.

Ett varmt tack för den mycket intressanta uppsatsen för vår sockenbok, som vi trots dyrtiden hoppas skall kunna ges ut även i år. Jag skulle naturligtvis för länge sedan ha låtit höra av mig men semester och hembygdskurs i Markaryd har "stulit" en hel del tid för mig.

Jag har talat litet med min mor, som heter Martina Blomén och är född 1882. Hon kom till Älghults socken 1891. Min far var mästarare vid Alsterfors glasbruk under många år. Min morfar, som kom med kh C.A. Ljungquist till Ä. 1891 såsom prästgårdsbrukare, var ovannligt kyrklig. När därför min mor talar om förhållandena vid glasbruket, så kan det ju tänkas att hon ser litet väl stor kyrklighet hos glasarbetarna över lag. Så några svar på frågelistan;

1. Arbetet slutade kl. 5 e.m., på lörd. dock kl. 4. Man brukade då ofta städa hyttan. På lörd. gjordes fint i hemmen och sommartid sopade man och räfsade utanför stugan. Man lade på rena trasmattor på golven. Lörd.kvällen gick vänner tillsammans och språkade. Somliga tog ~~xxx~~ musikinstrument /dragspel, munspel/ med sig. Andra var goda sångare och brukade sjunga. Ihyttan satt ett och annat lag vid kortspel.
2. Inget sönd.arb. i Alsterfors.
3. Man steg upp vid 8-9-tiden. Jaktintresserade hade gått till skogen tidigt.
4. Måltiderna mera oregelbundna på sönd. Bättre mat än annars samt snyggare dukat å borden. På sommaren ofta mat med sig ut i det gröna.
5. Min mor tycker, att man gjorde mera skillnad förr än nu i att kläda sig snyggare på söndagarna.
6. Man brukade gå i grupper till kyrkan och några stannade hemma för att vakta även kyrkobesökarnas barn. Det ansågs höra till ett ordentligt liv att besöka kyrkan. Nattvardsgäendet var tydligen i avtagande, men en och annan sökte sig till nattvardebordet mera regelbundet. /Svartklädda/ hästskjuts/
7. Man gick till kyrkan /6-7 km./ Ibland lejde man/eller bjöds att åka med någon lantbrukare.
8. Bänkplatser byttes i kyrkan 4 ggr om året. Var den avsedda bänken fullsatt, gick man upp till orgelläktaren.
8. Möten ibland på sönd.e.m. Sommartid gökotta kl. 3, då man samlades bl.a. i Agärus gårde med matknyten. Sång. Fiol- och gitarrspel. Vid mötena eller familjefester hölls ibland s.k. korgauktion. Man skänkte en korg till ~~föreningen~~ föreningen. Den såldes sedan genom utrop.
9. Inga egentliga sysslor på sönd. Man läste böcker, som lånades ur föreningsbibliotek samt tidningar /Smålands Folkblad, Stockholmstidningen/
11. Ogifta arb. företog ibl. vandringar till andra glasbruk i bygden.
12. Ansågs ej syndigt att dansa. Vid midsommardansen skulle alla vara med i dansen. Kortspel ansågs av mången vara syndigt och orätt. Frikyrkliga fanns just inga. Någon gång gick en och annan till missionsauktion i Hohults Missionsförsamlings missionshus. Strejk först 1909. /Storstrejken/.

Jag har ett större fotografi ~~xxxx~~ från ett nykterhetsmöte i Alsterfors 1903. Men det kanske inte behöves?

Så ännu ett varmt tack.

Vänliga hälsningar

Älghult den 14 juli 1951.

LUND.FRÅGOR ANGÅENDE HELG OCH HÖGTID VID GLASBRUKEN I ÄLDRE TID.

- 1) När slutade arbetet på lördagen? Gjordes särskilt fint inomhus och utomhus till söndagen? På vad sätt? Vad användes lördagskvällen till?
- 2) Var söndagen arbetsfri eller förekom söndagsarbete vid glasbruken? Mellan vilka tider på dagen? Vad för arbeten var det i så fall fråga om? Förekom sådant söndagsarbete året om eller endast vid vissa tillfällen? Hur långt tillbaka förekom dylikt söndagsarbete?
- 3) Hur tidigt steg man upp på söndagarna? När steg man upp på vardagarna?
- 4) Var måltidstiderna andra än på vardagarna? När intogs de olika måltiderna? På vad sätt skilde sig maten på söndagen från den på vardagen? Dukades det särskilt fint?
- 5) Hur gick män, kvinnor, barn klädda på sö- och helgdagar? Hade alla söndagskläder?
- 6) Gick man i kyrkan? Ansågs det att man borde gå i kyrkan? Vad ansåg man om sådana personer som sällan eller aldrig gick i kyrkan? Hur var man klädd vid kyrkbesök? Hur ofta gick man i regel? Hur ofta till nattvarden? Vilken dag eller vilka dagar på året gick man till nattvarden? Hade man särskild klädsel, när man gick till nattvarden?
- 7) Hur tog man sig till kyrkan? Till fots? Med skjuts? Med båt? Beskriv utförligt ett kyrkbesök i äldre dagar och ange vilken kyrka det gäller! Fick man sitta var man ville? Var det trångt i kyrkorna?
- 8) Samlades man eljest på söndagarna? Var? Förekom möten och sammankomster? Var någonstans och av vad för slag? Vid vilken tid på dagen?
- 9) Hur tillbragtes söndagen i hemmet? Vilka sysslor förekom? Vilka förströelser? Lästes ur någon postilla e.d.? Förekom husandakt? Även på vardagar? Vad för läsning fanns i hemmet? Vilka böcker? Vilka tidningar?
- 10) Förekom några nöjen? Företogs utflykter? Vart? Hur ofta? Hur tillgick därvid?
- 11) Var det någon skillnad på gifta och ogifta arbetares söndagsfirande? På ungdomens och de äldres?
- 12) Förändringar i moraliskt och religiöst hänseende: Ansågs det vara synd att dansa? Spela kort? Använda sprit? Vad ansåg man om nykterhetsrörelsen? Vad ansåg man om de frikyrkliga? Förhållandet arbetare - arbetsgivare? Förekom strejker? Vad ansåg man om strejker? Förekom framställningar från arbetarna om högre löner, kortare arbetstid o.d.? Hur möttes dessa framställningar från arbetsgivarnas sida?
- 13) Fotografier i anslutning till frågorna 5,6,8,10.